

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

सत्रान्तपरीक्षा - एप्रिल - २०१७

कक्षा - आचार्यप्रथमवर्षम् (SEM-2)

प्रश्नपत्रम् - ४

गुणाः - ७०

विषयः - रामानुजवेदान्तः

कोड - C.C.4.2.6

समयः - ११ तः ०२ पर्यन्तम्

दिनाङ्कः - १३/०४/२०१७

सन्दर्भग्रन्थः - छान्दोग्योपनिषत् (रङ्गरामानुजभाष्यसहिता)

प्रथमान्विति: (Unit-1)

- प्रश्नः - १ अधोलिखितयोः मन्त्रयोः एकस्य मन्त्रस्य यथाभाष्यं व्याख्या कार्या । ०४
- (१) अथ यत्पञ्चममृतं तत्साध्या उपजीवन्ति ब्रह्मणा मुखेन न वै देवा अश्नन्ति न पिबन्त्येतदेवामृतं दृष्ट्वा तृप्यन्ति ॥
- (२) तावानस्य महिमा ततो ज्यायाँश्च पूरुषः ।
पादोऽस्य सर्वा भूतानि त्रिपादस्यामृतं दिवीति ॥
- प्रश्नः - २ अधोलिखितयोः प्रश्नयोः कस्यचिदेकस्योपरि निबन्धं निबन्धयत । १२
- (१) यथाभाष्यं मधुविद्यां प्रतिपादयत
- (२) गायत्र्याः ब्रह्मोपासनं यथाभाष्यं विवृणुत ।
- प्रश्नः - ३ निम्नलिखितेषु टिप्पणीद्वयं लिखत । ०४
- (१) देवमधु इति शब्दार्थः ।
- (२) उपनिषच्छब्दार्थः ।
- (३) "गायत्री" इति शब्दार्थः ।

द्वितीयान्विति: (Unit-2)

- प्रश्नः - ४ अधोलिखितयोः मन्त्रयोः एकस्य मन्त्रस्य यथाभाष्यं व्याख्या कार्या । ०४
- (१) अथ यदतः परो दिवो ज्योतिर्दीप्यते विश्वतः पृष्ठेषु सर्वतः पृष्ठेऽनुत्तमेषूत्तमेषु लोकेष्विदं वा तद्यदिदमस्मिन्नन्तः पुरुषे ज्योतिः ॥
- (२) एष म आत्माऽन्तर्हृदयेऽनीयान् ब्रीहेर्वा यवाद्वा सर्षपाद्वा श्यामाकाद्वा श्यामाकतण्डुलाद्वा एष म आत्माऽन्तर्हृदये ज्यायान्पृथिव्या ज्यायानन्तरिक्षाज्ज्यायान्दिवो ज्यायानेभ्यो लोकेभ्यः ॥
- प्रश्नः - ५ अधोलिखितयोः प्रश्नयोः कस्यचिदेकस्योपरि निबन्धं लिखत । ०८
- (१) यथाभाष्यं शाण्डिल्यविद्यायाः परिचयम् उपस्थापयत ।
- (२) पुरुषस्य यज्ञत्वेन उपासनस्य रहस्यं यथाभाष्यं स्पष्टयत ।
- प्रश्नः - ६ अधोनिर्दिष्टेषु त्रयाणाम् अतिलघूत्तरं यच्छत । ०३
- (१) कति ब्रह्मपुरुषाः ?
- (२) तज्जलान् इति पदस्य कः अर्थः ?
- (३) "क्रतुमयः" इति पदस्य कः अर्थः ?
- (४) पुरुषयज्ञविज्ञानं कृष्णाय कः न्यरूपयत् ?
- (५) एतत् ब्रह्म कति पादात्मकम् अस्ति ?

तृतीयान्विति: (Unit-3)

- प्रश्न: - ७ अधोलिखितयोः मन्त्रयोः एकस्य मन्त्रस्य यथाभाष्यं व्याख्या कार्या । ०४
- (१) मनो ब्रह्मेत्युपासीतेत्यध्यात्ममथाधिदैवतमाकाशो ब्रह्मेत्युभयमादिष्टं भवत्यध्यात्मं चाधिदैवतं च
(२) वागेव ब्रह्मणश्चतुर्थः पादः सोऽग्निना ज्योतिषा भाति च तपति च भाति च तपति च कीर्त्या
यशासा ब्रह्मबर्चसेन य एवं वेद ॥
- प्रश्न: - ८ अधोलिखितयोः प्रश्नयोः कस्यचिदेकस्योपरि निबन्धं लिखत । ०८
- (१) आदित्यस्य ब्रह्मत्वेनोपासनं यथाभाष्यं स्फुटीकुरुत
(२) विशिष्टाद्वैतवेदान्ते उपासनायाः स्वरूपं विशदीकृत्य तस्या मोक्षप्राप्त्यर्थं विनियोगं प्रतिपादयत ।
- प्रश्न: - ९ अधोनिर्दिष्टेषु त्रयाणाम् अतिलघूत्तरं यच्छत । ०३
- (१) प्राणः ब्रह्मणः कतमः पादः ?
(२) छान्दोग्योपनिषदि कति अध्यायाः सन्ति ?
(३) आदित्ये कस्य दृष्टिः क्रियते ?
(४) किं नाम उल्बम् ?
(५) छान्दोग्योपनिषदः तृतीयेऽध्याये कति खण्डाः सन्ति ?

चतुर्थान्विति: (Unit-४)

- प्रश्न: - १० अधोलिखितयोः मन्त्रयोः एकस्य मन्त्रस्य यथाभाष्यं व्याख्या कार्या । ०४
- (१) तमु ह परः प्रत्युवाचाह हारेत्वा शूद्रं तवैव सह गोभिरस्त्विति तदु ह पुनरेव जानश्रुतिः पौत्रायण
सहस्रं गवां निष्कमश्चतरीरथं दुहितरं तदादय प्रतिचक्रमे ॥
(२) य एषोऽक्षिणि पुरुषो दृश्यत एष आत्मेति होवाचैतद् अमृतम् अभयमेतद् ब्रह्मेति
तद्यद्यप्यस्मिन्सर्विर्वोदकं वाअ सिञ्चति वर्त्मनी एव गच्छति ॥
- प्रश्न: - ११ अधोलिखितयोः प्रश्नयोः कस्यचिदेकस्योपरि निबन्धं लिखत । १२
- (१) बलीवर्दस्य सत्यकामाय प्रतिपादितां ब्रह्मणः प्रथमपादोक्तिं यथाभाष्यं लिखत ।
(२) रैक्वप्रतिपादितां संवर्गविद्यां भाष्यालोके विशदीकुरुत ।
- प्रश्न: - १२ निम्नलिखितेषु टिप्पणीद्वयं लिखत । ०४
- (१) जानश्रुतिः इति पदस्य अर्थः ।
(२) बहुदायी इति पदस्य अर्थं लिखत ।
(३) संवर्ग इति पदस्य अर्थं लिखत ।

Answer Key

कक्षा - आचार्यप्रथमवर्षम् (SEM-2)

प्रश्नपत्रम् - ४

गुणाः - ७०

विषयः - रामानुजवेदान्तः

कोड - C.C.4.2.6

समयः - ११ तः ०२ पर्यन्तम्

दिनाङ्कः - १३/०४/२०१७

सन्दर्भग्रन्थः - छान्दोग्योपनिषत् (रङ्गरामानुजभाष्यसहित)

प्रथमान्वितिः (Unit-1)

प्रश्नः - ३

१. देवानां वस्वादीनां मधु ।
२. उप+नि+षद् लृ+क्विप् = ब्रह्मविद्या ।
३. चतुष्पदा षड्विधा च गायत्री वेदसिद्धा । गायत्री पदार्थः परमात्मा एव ।

द्वितीयान्वितिः (Unit-2)

प्रश्नः - ६

१. पञ्च ।
२. तस्मात् जायते इति तज्जम्, तस्मिन् लीयते इति तल्लम् । तस्मिनिति इति तदनम् ।
३. उपासनामयः ।
४. आङ्गिरसः ।
५. चतुष्पादात्मकम् ।

तृतीयान्वितिः (Unit-3)

प्रश्नः - ९

१. चतुर्थः ।
२. चत्वारः ।
३. ब्रह्मणः ।
४. गर्भपरिवेष्टनम् ।
५. एकोनविंशतिः ।

चतुर्थान्वितिः (Unit-4)

प्रश्नः - १२

१. जनेषु लोकेषु श्रुतिः कीर्तिर्यस्येति जनश्रुतः । तस्य सुतः
२. नानाविधं प्रभूतं च गोभूमिसुवर्णाद्धातुं शीलमस्येति दानवीरः ।
३. संवर्जनात् संवर्ग इति । संवर्जनं च सङ्ग्रहणम् एकीकृत्य ग्रहणमिति ।